

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40-
Egyes szám	3-

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

Szerkesztőse-
nivél és
Haj-Kolozsvé
1. Fap (Brass.
Telefo
Szerk. és kiad.
9-77
N. Sz.
Egyes szám
Múzeum és vi
Könyvtárban

3181 Dl. Ra
1. Disztér 2.

1927 október 29 Szombat

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 24) szám

5688 Chesván 3

Quousque tandem...

A békeévekben a diáknak, még az egyetemi polgárnak is, az volt a feladata, hogy tanuljon és felkészüljön jövődi pályájára. A politikához annyi köze volt, hogy tanulmányai során a történelemből, vagy a jogi tudományokból megtanulta a különböző politikai irányzatok filozófiai lényegét, vagy történelmét, azután vizsgára állott s ha megfelelt: megkapta diplomáját.

Egy-egy tüntetésnél a pártvezérek szívesen használták fel a diákság fiatalos lelkesedését is, de minden jelentősebb hatás, vagy következmény nélkül. A gazdag diák rendszerint adósságokat csinált becses papája számlájára, a szegény diák nyomorogva, óraadásokból tengette életét. A diák szociális helyzete egészen bizonytalan volt, de azért életét belengte a kényszerű bohémianak jórékony levegője.

A háboruban már aktívabb részt juttatott a diákság számára a kegyetlen sors, bizony sokan maradtak a harcok sarában ifjúságuk teljességében, az enyészetnek adva át fiatal testüket. Csak hogy ugyanakkor számos öregebb ember is hasonló sorsra jutott: családapák és értékes alkotói a társadalmi, művészeti és technikai életnek.

A háboru után a megmaradtak részben visszatértek családjukhoz, részben a politikálás aktív területére léptek. Magyarországon a kommun bukása után könnyű volt a politikálás: aki a zsidót kellően tudta szidni, vagy pláne üldözni: az rövidesen vezető pozícióba került. Az összeomlás pszichózisában bűnbak után kuttattak s a bűnbak adva volt: a zsidó.

A külföld azonban ezt a politikát nem eszkomptálta olyan kedvezően, mint azt a politikások remélték. A numerusz klauzusz lerontotta a kis Magyarország presztizsét. A józabb elemek hamarosan be is látták ezt s minden igyekezetükkel azon voltak, hogy a körülményekhez képest likvidálják a fehér terrort, a kurzus legkiáltóbb igazságtalanságait leköszörlüljék s valamilyen elfogadható csomagolásban hozzák forgalomba azt a külföldi közvéleményben. Mialatt a fajvédők szemérmetlen nyíltsággal hirdették a zsidók ugynevezett gazdasági és kulturális hegemoniájának letörését, a kormány a szükség-diktálta hipokrizissal szociális problémákra hivatkozva tartotta tenn a kulturális s részben gazdasági numerusz klauzuzst.

Azonban a külföldet nem lehetett tulsokáig megtéveszteni a magyarországi állapotok felől s különösen az utóbbi hónapokban, amikor a magyar kérdés különböző akciókkal kapcsolatban erősen felszínre került, a külföldi közvélemény jelentős része azon a címen idegenkedett egy kimondottan magyar-barát politika inaugurálásától, mert nem látta biztosítottnak a faji és társadalmi jogegyenlőséget Magyarországon.

Ez már hatott s az ugynevezett felelős tényezők belátták, hogy a numerusz klauzusz fentartása az ország külföldi és belföldi pozíciójának konszolidálása ellen való, miért is elhatározták, hogy likvidálják az eddigi antiszemita — raisont.

Ezen belátás érvényesülésének útjában azonban, mint kéretlen vendég, mint kényelmetlen gát feszül oda a magyarországi ifjúság ellenakarata, amelyet a politikai vezérek lelkiismeretlen igazgatása elvont valódi hivatásától, megnevesztette önhittségét, elhitette vele, hogy állam lehet az államban. A diákság aktív politikai tényező lett, olyan mértékben, mint amely mértékben eltávolodott tulajdonképeni hivatásától, a tanulástól. A magyarországi diákság viselkedése mintegy a sokratesi álláspontot igyekszik igazolni, hogy politika és tudás nem fér meg egymás mellett, s ha az ember boldo-

gulni akar, akkor már inkább a kényelmesebb utat válassza, tudniillik a tudatlanság útját.

A magyar kormánynak most már kétségelentül kellemetlen és kényelmetlen a diákság magatartása, de az is bizonyos, hogy a diákság agresszivitása tulajdonképen méltó bünbödése a magyar kormány eddigi megalkuvó és erélytelen magatartásának, mely elnézte az elnézhetlent, elnézte, hogy az egyetemek a tudomány tisztá és megközelíthetetlen csarnoka helyett politikai gyülekezőhelyekké alakítottassanak át.

Csak természetes, hogy a magyar diákság most nem akarja tudomásul venni „szerzett jogainak” ezt a hirtelen félretolását s körömszakadtáig, újabb zsidóverések árán is, ragaszkodik ama követeléséhez, hogy politizálhasson, a kormányt kormányozza s lehetőleg minél kevesebbet tanuljon. Nem kell hozzá nagy lélektanai ismeret, hogy az ember belássa: a zsidóságtól való gazdasági félelem és hegemoniaféltés csak ürügy arra, hogy a diákság, főleg

pedig a diákság vállalt politikai ugródeszkának használó „vezérek” tovább is fentarthassák uralmukat s adott esetben a kormány ellen ütőkártyául használhassák fel az ifjúság ugynevezett bolondságait.

Quousque tandem — mondotta annak idején Cicero a római szenátusban, a Catilina-féle összeesküvéssel szemben való türelmességet támadva. Quo usque tandem... meddig még? — kérdezte a magyarországi zsidóság és a külföldi közvélemény a kormánytól, mikor a numerusz klauzusz ügyéről szó esett — s a régi kérdezőknek most megvan az az elégtétele, hogy végre a magyar kormány kénytelen kérdezni a diákság vezéreitől: meddig még?

Mert a magyar kormány ebben a pillanatban tényleg nagyon is érdekelt van ebben a kérdésben. Külpolitikai sikerei, amelyek pozícióját megerősíték, de facto a numerusz klauzusz eltörlésétől függenek s ha ebben a diákság megakadályozza, úgy a magyar kormány olyan kutyaszorítóba kerül, amelyből csak kinos operatív uton húzhatja ki végtagjait.

Ma bocsátják ki Manoilescu ellen a végleges letartóztatási végzést

A Manoilescu ügygel a jasi prefektus saját szakállára csinált Manoilescu akcióit. A kihallgatott törzsfisztek nem álltak összeköttetésben Manoilescuval

(Cluj-Kolozsvár, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament tegnap történelmi nevezetességű ülése után mára szélszend állott be a Manoilescu-ügy politikai vonatkozásaiban. Az ellenzéki pártok meglegedtek azzal, hogy Manoilescu letartóztatásának ténye ellen tiltakozzanak, de Manoilescu akcióit valamennyi pártvezér elítélte. Hogy a Manoilescu-ügy folytán előállt helyzetből a kormánypárt és a nemzeti parasztpárt kollaborációja, vagy a közös ellenzéki blokk fog kisarjadni, az egyelőre nem állapítható meg. A jelek azonban arra mutatnak, hogy az ellenzék közös frontot igyekszik formálni a kormánnyal szemben.

A Manoilescu-ügy további fejleményeiről a Rador távirati iroda alábbi jelentései számolnak be:

Két új letartóztatás

Pruteanu őrnagy, királyi katonai ügyész tegnap Jilavában újabb kihallgatásnak vetette alá Manoilescut, azután az állambiztonsági hivatal vezérigazgatóságához ment, ahol Stelian Popescu igazságügyminiszter, Tatarescu belügyi alminiszter, Duca belügyminiszter, Romulus Voinescu sziguranca vezérigazgató és Jujescu, Bukarest erdőparancsnoka előtt ismertette a vizsgálat eredményeit. Tegnap este fényolekor újabb tanácskozás volt a sziguranca fentiek részvételével és itt Carancea ezredes, katonai főügyész Jujescuval együtt beszámolt a délutáni vizsgálat részleteiről.

Manoilescu letartóztatásával kapcsolatban szenzációs letartóztatás történt Fogarason. Paul Teodorescu ezredes, a repülőszolgálat volt vezérkari főnökét őrizetbe vették. A letartóztatott ezredes a bukaresti hadbírószákhöz kísérték át, ahonnan tegnap délután Jilavára vitték, ahol őrizetbe helyezték, úgy mint a volt pénzügyi államtitkárt.

Még tegnap kihallgatták Teodorescu Paul ezredes, aki az aeronautika parancsnoka volt abban az időben, amikor katonai repülés főfelügyelője volt még. A kihallgatás bizonyos repülőgéprendelésekkel állott kapcsolatban.

Jasiba vezetnek a nyomozás szálai

A nyomozás szálai Jasiig vezetnek, ahol a tegnapi nap folyamán számos letartóztatás tör-

tént. A letartóztatottak között van Axente, a vármegye volt prefektusa, Const. Petrica, a megyei tanács elnöke és a görögkeleti lelkész a megye területéről.

Axentet, Jasimegye volt a verescanus prefektusát ma Bukarestbe hozták azzal a váddal terhelve, hogy a pártvezérekhez intézett levelét tartalmazó röpiratot terjesztett. Axente vállalta a felelőséget. Utána házkutatást tartottak Giossan ezredesnél, az aviatica volt vezérkari főnökénél. Az ezredes eltűnt, körözölevelet adtak ki ellene.

A vizsgálat a legnagyobb eréllyel folyik tovább.

A „Dimineața” szerint ma adják ki a Manoilescu-ügyben a végleges vádalahelyezési rendeletet. A tárgyalás a jövő héten kezdődik. Manoilescu a büntetőtörvénykönyv 78. és 80. szakaszába ütköző összeesküvés és az uralkodó személye elleni merénylet büntetével van vádolva.

Egyetlen tisztet sem tartóztattak le

A Rador esti jelentése szerint Pruteanu királyi ügyész újabb kihallgatásnak vetette alá Manoilescut.

Tatarescu belügyi alminiszter szombaton délután fogadja a sajtó képviselőit és részletesen ismerteti előttük a Manoilescu-ügyben eddig elért vizsgálati eredményeket.

A korábbi hírekkel ellentétben illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján közöljük, hogy egyetlen tisztet sem tartóztattak le a Manoilescu-üggyel kapcsolatban és a kihallgatott Giossan és Teodorescu repülő-ezredesek is szabadlábban vannak.

A vizsgálat megállapította, hogy semmi kapcsolat nincsen Manoilescu és Axente jasi prefektus között, aki saját iniciatívájából nyomtatott röpiratokat és terjesztette azokat Jasiban.

Pekingben elrendelték az ostrom-állapotot

Nankingból jelentik: Csen kínai vezér 50 ezernyi hadseregével bevette Nankingot és Hankau felé nyomul. Csang-Cso-Lin elfogta Csacsut, amely 60 kilométernyire van Pekingtől, amelynek határában rendkívül heves harc folyt le. Pekingben kihirdették az ostromállapotot. Eddig 25 kínait végeztek ki, köztük három egyetemi hallgatót.

Harisnya olcsóbb

már nem lehet, mint ahogy **SIPOS** árusítja. Cluj, Ferdinand király-ut 8. szám.

Schwartzbarth felmentése óta nyomtalanul eltűnt Párisból

Torres rejtette el, vagy elhagyta Párisi?

(Páris, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugyiátszik, a Schwartzbarth-legenda, mely a párisi zsidó órás alakja köré már eddig is szövődött, a felmentő itélettel még nem érte el betetőzését. Mint párisi táviratok jelentik ugyanis, az ujjongó tömeg lelkesedő asszisztálása mellett felmentett Schwartzbarth órás, amikor a törvényszék épületét elhagyta s az ucca népéből alkotott testőrség védelme alatt megjelent a hónapok óta nem látott párisi utcákon, nem tért vissza egyenesen volt lakására, sőt felesége sem tudja e pillanatban, hogy tulajdonképen hová lett.

Schwartzbarth eltűnt s a legszorgosabb érdeklődés és kutatás sem tudta eddig feltalálni őt

Párisban. Természetesen számos feltevés alakult ki arra vonatkozólag, hogy a felmentett órás merre vette útját, illetőleg hol rejtőzködhetik. Egyesek szerint védője, Torres rejtette el lakásán, attól tartva, hogy Petijura vérszomjas hívei megbosszulják Schwartzbarthon a hetuan meggyilkolását. A másik feltevés szerint Schwartzbarth végleg elhagyta Páris s megbízást adott arra is, hogy órástüzetet adják el.

Mindezek természetesen feltevések s e pillanatban senki sem tudja, hogy tulajdonképen mi történt Schwartzbarthtal. A legvalószínűbb feltevés mégis az, hogy Schwartzbarth tényleg a Párisban tömegesen tartózkodó ukrán fehér terroristák terrorja elől bujt el.

Romániában keresnek egy munkácsi gyilkost, aki román katonaszökevény

Egy munkácsi magánbiztosító agyonverte felesége szeretőjét

(Cluj-Kolozsvár, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrségre ma egy köröző levél érkezett, melyben a munkácsi rendőrség felhívja a rendőrprefektúra figyelmét arra, hogy Vass Imre munkácsi illetőségű magánbiztosító, amintán meggyilkolta Vachovi Ferenc nevű barátját, Romániába szökött.

A csehszlovák tisztviselő gyilkossága, amely egy családi dráma után tett véres pontot, egyúttal feltárja egy kishivatalnoki család nyomorába beékelődő erkölcstelenségek egész ferőtjét.

Vass Imre még ezelőtt öt esztendővel Romániában élt és Szatmáron hivatalnokoskodott. Amikor katonai szolgálatának terminusa elérkezett, elhagyta az országot és átment Csehszlovákiába, ahol Munkácson sikerült mint magánhivatalnok elhelyezkednie.

Egy korai házasság

Az alig 20 éves fiatalember közben szerelmes lett egy Bitura Juliska nevű leányba és annak ellenére, hogy csekély fizetése még saját fentartására sem volt teljesen elegendő, megkérte Bitura Juliska kezét és nemsokára megtartották az esküvőt is.

Már a házasság első heteiben Vass Imréné éles szemrehányásokkal illette férjét, amiért nem tudja beváltani azokat az ígéreteket, amelyekkel hitegette a házasság előtt. A családi perpatvarok naponta megismétlődtek. A fiatalasszony mind követelőbben lépett föl férjével szemben, toalettekert, ajándékokat kért, szorakozni akart járni, de a sovány hivatalnoki fizetés alig volt elegendő a legszükségesebbekre. Vass Imre elkeseredésében esténként későn tért haza, kerülte a feleségét és szóltan, megbuskomor lett.

Az elégedetlen asszony szórakozik

A fiatal asszony közben tovább folytatta az erőszakolt, fényűző életet. Esténként, míg az ura a városban bolyongott, a kis lakás mulatózóknak volt a színhelye. Az asszony barátnői és több fiatalember találkoztak majdnem esténként Vass Imre lakásán. A mulatózásokból idővel dözsölések, később pedig valóságos orgiák lettek.

Vass Imre, a fiatal férj, tudta ugyan, hogy feleségénél esténként társaság gyűl össze, de el sem tudta képzelni, hogy lakása orgiák színhelye legyen.

Ezelőtt egy hónappal valaki elárulta Vass Józsefnek, hogy a felesége visszaél a bizalmával és legjobb barátjával csalja meg. Kémkedni kezdett a felesége után és észrevette, hogy Vachori Ferenc nevű barátja majdnem minden este jelen van a városban hirhedté vált mulatózókon.

A tragédia

Vass a mult hét szerdáján különböző megbeszélések érve alatt sétálni hívta Vachovi Ferencet. Ekkor már megérlelődött benne a terv, hogy leszámol riválisával, de nem bizonyos, hogy a gyilkosságra már előre készült volna. Szemére vetette Vachovinak, hogy résztvesz a felesége által rendezett dözsöléseken, anélkül, hogy erről szölt volna neki. Vachori incselkedő hangon válaszolt szemrehányásaira és kikacagta, mert eltűri felesége papucskormányát.

Az elkeseredett Vass Imre barátja incselkedéseire egy ideig nem válaszolt, de amikor ez felhozta előtte, hogy a felesége meg is csalja, fölkapott egy fabunkót és azzal Vachovi fejére sújtott.

Másnap a járőrelők holtan találták Vachovi Ferencet, de a gyilkos Vass Imre nyomtalanul eltűnt. (h.)

His Master's Voice, Polidior, Columbia gépek EDISON-nál

SELECT-MOZGO

Laura la Plante kiváló művésznő

A Cár táncosnője

megható drámában. Rendezte Dimitrij Buchovetzky

Gyári képviselő és raktár

LEPAGE

CLUJ

Kéjen ajánlatot és prospektust

Cheresteisu Victor magyar-román szótára

Komoly megilletődéssel várják a kezünkben a Cheresteisu Victor dr. magánnyelvész által most megjelent első részét. A szótár először az estendővel ezelőtt a szótár-irodalomban látott, szakemberek és munkatársainak műve páratlan teljesítmény nemcsak hazai, de a nemzetközi szótár-irodalomban is.

A magyar-román szótárnak most megjelent első része, amely 1100 oldalon az A-tól K betűig előforduló címszókat öleli fel, még a szótár román-magyar részének ismeretében is meglepésszámba megy. A mintegy 60 ezer vezérszót felölelő szótár maradék nélkül oldotta meg mindazokat a feladatokat, amelyeket egy minden szempontból kifogástalan szótártól el lehet várni.

Minden eddigi szótártól eltérőleg, a Cheresteisu-szótár mind a két része a románul tanuló magyaroknak szól, ami különösen a magyar-román szótárban jut kifejezésre. A bő utalások, kifejezésbeli variációk, a vezérszó átvitt értelmezései úgy vannak összecsoportosítva, hogy a románul tanulni akaró, de azok is, akik a románul már elsajátították és szakmájuknak speciális kifejezéseit keresik, minden magyar kifejezésnek megtalálják a román szinonimáját.

Cheresteisu és munkatársai felfedezészámba menő folklorisztikus kutatásokat végeztek, hogy a magyaros szólamódoknak és kifejezéseknek ne „fordítását”, hanem értelmileg és lényegileg is megfelelő román átültetést adják. Ebből a szempontból a szótár felbecsülhetetlen értéket jelent. Kezelése végtelen egyszerű s minden más szótártól eltérőleg, nemcsak a mindennapi vezérszavakat és kifejezési módokat közli, de megtalálni benne a legkülönbözőbb terminus technikusokat és egyformán pontos segítőtársának, aki az irodalmi és művészeti nyelvek kulcsát keresi, vagy aki a filozófia és szaktudomány műszavait akarja elsajátítani.

Még azokat a szavakat is felsorakoztatja a szótár, amelyeket a legutóbbi évek termeltek ki. Hogy csak egy példát említsünk, megtalálni benne az utóbbi évek politikai életének kedvenc szavajárását, *fripturista = pécenyelős*. De nincs az a magyaros kifejezési mód, szállóige, vagy akár közmondás, amelynek románul megfelelő szólásmódját ne kapnánk meg a szótárban. Példaképpen álljanak itt a magyar kéz címszóhoz fűződő kifejezési módok, amelyek következő változatainak románra ültetését közli a szótár: *kéz, itt a kezem, az Isten keze, szerencsés keze van, kezem ügyvébe csik, keze ügyében van valami, kéz alatt, keze közé kaparintani valamit, keze közé kerülni valakinek, kezem közt van, saját kezébe, másodkézből, szabadkézből, nem adta ki a kezéből, N. ur kezéhez, valamit kézhez szolgáltatni, kézhez venni, kézen fekvő dolog, kézen-közül, kézen fogni valakit, kézen fogva tartani valakit, kéznél, kézre keríteni valakit, egy kézre dolgozni valakivel, valakinek kezére járni, valakit valakinek a kezére játszani, kézről-kézre, kezét adni rá, szabad kezét engedni, kezét fogni valakivel, kezét levenni róla, megszorítani valakinek a kezét, kéz kezét mos, saját kezével, fegyveres kézzel, tele kézzel, üres kézzel, üres kézzel maradni, kézzel-lábbal beszélni, két kézzel csinált, kézzel megfogni.*

Ilyen csodálatos precizitással és emberfeletti hangyámunkával gyűjtötték össze a szótár munkásai az anyagot. Ez a munka komolyabb cselekedet számba megy, mint a közeledésről elmondott száz szónoklat és pohárköszöntő. Bizonyos, hogy az itt élő népek egymásra utaltságában ez a szótár egyike a legjobb közlekedési eszközöknek és aki el akarja sajátítani a román nyelvet, meg akarja ismerni a román nyelv egész szó és kifejezési kincsét, annak nélkülözhetetlen kalauza a Cheresteisu-szótár.

A magyar-román szótár első kötete most hagyta el a sajtót. A második kötet karácsonykor jelenik meg. A két kötet előfizetési ára 600 lej, amelyből az első kötet átvételénél 250 lejt kell fizetni. A magyar-román szótárra előfizetni az Uj Kelet könyvosztályánál is lehet és ugyanott meg lehet rendelni a Cheresteisu szótár magyar-román részét, amelynek ára kötetve 295, füzve 250 lej, hozzávaló nyelvtan 50 lej. (j. f.)

A nem közös

A f

(Bucuresti tudósítójától.)

elnökölt. A a miniszterek kijelentéseit, tanácsot csak a hozott hat ellenben hely

Joanitescu

Duca: Ö

hogy nem

doigokat.

Joanitescu

a többség ne

Duca: Ö

vagyok ment

Joanitescu

elnök nagy

Szünet u

terelnök teg

január 4-én

tartást tanus

az eljárásban

audiencián M

megmását

már fel a ké

lépései azonb

tétek, épügy

nek megszav

Duca kif

bizásából szö

pontosan, m

bachs ur csi

jónak látja.

Ezután na

a ser.

Vlad Aur

kinevezése el

Couciatu

idegenítése ü

Argetoian

hogy két viz

ben és most

amely egy h

Adamovic

patika engedé

Madgearu

tiltakozik az

a kamara teg

Legnagyobb

Tr

kitűnő h

gyobb szal

Zo

kapható

feltétel n

Csal

A nemzeti párt és az egykori parasztpárt közös megegyezéssel jártak el a szőnyegen levő alkotmányjogi kérdésben

A felirati vita után az amnesztia-javaslatot tárgyalja a parlament

(Bucuresti-Bukarest, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Saveanu elnökölt. A jegyzőkönyv hitelesítésénél Duca a miniszterelnök nevében helyesbíti tegnapi kijelentéseit, kifejtve, hogy a színajai koronatanács csak a nemzeti párt élt fenntartással a hozott határozattal szemben, a parasztpárt ellenben helyeselte azt.

Joanitescu közbeszól.

Duca: Ön annyi parton sétált már keresztül, hogy nem csodálkozom, hogy összezavarja a dolgokat.

Joanitescu személyes kérdésben kér szót, de a többség nem enged szóhoz.

Duca: Ön annyiszor közbeszól, hogy fel vagyok mentve attól, hogy meghallgassam önt.

Joanitescu ezután sem jut szóhoz, mire az elnök nagy zajban felfüggeszti az ülést.

Közös megegyezés alapján

Szünet után Mihalache rektifikálja a miniszterelnök tegnapi deklarációját és kifejti, hogy január 4-én a parasztpárt ugyanazt a magatartást tanúsította, mint a nemzeti párt, csak az eljárásban volt különbség. A király előtti audiencián Mihalache is kérte az elhatározás megmértését, csak a koronatanács nem hozta már fel a kérdést, mint Maniu. Mindkettőjük lépései azonban közös megegyezés alapján történtek, épúgy, mint a régenstanács elfogadásának megszavazása.

Duca kifejti, hogy a miniszterelnök megbízásából szólalt fel. Ő nem tudja annyira pontosan, mik történtek annak idején. Mihalache ur csinálja úgy a történelmet, ahogyan jóának látja.

Tiltakozás Manoilescu feleségének eltávolítása ellen

Ezután napirendelőtti felszólalásokra került a sor.

Vlad Aurél tiltakozik egy bíró törvénytelen kinevezése ellen.

Cocuatu Karánsebes község vagyonának elidegenítése ügyében emel szót.

Argetoianu földművelésügyi miniszter kifejti, hogy két vizsgálatot is tartottak ebben az ügyben és most egy újabb bizottságot küldött ki, amely egy harmadik vizsgálatot fog megejteni.

Adamovici az előző kormány törvénytelen patika engedélyei ügyében szólal fel.

Madgearu a házszabályokhoz kér szót és tiltakozik az ellen, hogy Manoilescu feleségét a kamara tegnapi üléséről eltávolították.

Stefan alelnök, aki közben átvette az elnöklést, igéri, hogy vizsgálatot indít, majd az ülést berekesztette, mert a felirati vitához feliratkozott szónokok nem voltak jelen.

A szenátusi merénylet jubileuma

A szenátus mai ülésén Polikrat kérdezi az igazságügyminisztert, miért szüntetik meg a falusi bíróságok intézményét. Kéri, hogy az 1928. évi költségvetésben emeljék fel a bírák

fizetését.

Ezután megkezdtek a felirati vitát.

Catelila összehasonlítást tesz a beszarábiai parasztság jelenlegi és a cárizmus alatti helyzete között, rámutatva az azóta tapasztalt hatalmas fejlődésre, beszél az optánsperéről, majd dicséri a zsidókat, akik hazaszeretetről tettek tanúságot, végül az ország vezetőit magasztalja.

Urzica nemzeti parasztpárti emlékeztet arra, hogy most 7 éve történt a szenátusi merénylet és kéri, hogy az akkor szerencsétlenül jártak emlékét ünnepeljék meg, majd a háború előtti nagy szenátorok, Majorescu, Carp és Marghiloman emlékének hódol, követeli a demokratikus érvényesülést az ország belételeiben.

A parlament a felirati vita után azonnal az amnesztiajavaslatot veszi tárgyalás alá.

November elsején megszűnik a vasúti negyedik osztály és bevezetik a harmadosztályú menetérti jegyeket

A kedvezményes tur-retur jegyek is elég drágák lesznek

(Bucuresti-Bukarest, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) November elsejével megszűnik a vonatokon a negyedik osztály és az erre a célra szolgáló vagonokat lehetőleg teljes számban harmadik osztályú kocsiakkal fogják kicserélni. Ennek érdekében, hogy ez a változás ne érintse súlyosabban azt a közönséget, amely eddig a negyedik osztályban utazott, a CFR tudvalevőleg elhatározta, hogy 60 kilométeres távolságokra ismét bevezeti a harmadosztályú menetérti jegyek rendszerét, de csak a személyvonatokon.

A harmadosztályú menetérti jegyek árát úgy állapították meg, hogy a menetjövét beutazott távolságra érvényes harmadosztályú személyvonatjegy árát 40 százalékkal redukálták. Katonák, gyermekek és mindazok, akik már most is kedvezményes jegyekkel utaznak, nem részesülnek külön kedvezményben ezeknél

a jegyeknél, amelyekkel azonban gyorsvonatokon is fognak utazhatni, ha úgy menet, mint jövet, harmadosztályú egész személyvonatjegyet váltanak a megfelelő távolságra.

A menetérti jegyek csak 24 óráig lesznek érvényesek.

A harmadosztályú személyvonatokra érvényes menetérti jegyek ára a következő lesz: 1-5 kilométerig 12 lej, 6-10 kilométerig 22 lej, 11-15 kilométerig 34 lej, 16-20 kilométerig 43 lej, 21-25 kilométerig 55 lej, 25-30 kilométerig 64 lej, 31-35 kilométerig 74 lej, 36-40 kilométerig 86 lej, 41-45 kilométerig 96 lej, 46-50 kilométerig 108 lej, 51-55 kilométerig 118 lej és 56-60 kilométerig 130 lej.

A fenti árak lényegesen olcsóbbak lesznek a harmadosztályú teljes menetjegyek áránál.

Klebelsberg az egyetemek bezárásával fenyegette meg a diákokat

Rassay interpellációja a numerusz klauzusz ügyében

(Budapest, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar képviselőház mai ülésén Rassay Károly interpellált az egyetemi zavarások ügyében. Interpellációjában azon nézetnek adott kifejezést, hogy meg tudja érteni a kenyérharcot, amelynek jegyében az egyetemi ifjúság a numerusz klauzusz fenntartása mellett tör lánzsát, azonban a kenyérkérdés elintézése nem azon fordul meg, hogy vajjon 5 százalék zsidó jár-e az egyetemekre vagy sem. A numerusz klauzusz kérdése nagyobb probléma, melynek megoldásához az egész országnak hozzá kell járulni.

Interpellációja végén arra kérte Rassay Klebelsberg minisztert,

hogy a zavargások ügyében lépjen a megtorlás útjára, mert ezzel csak magának az ifjúságnak használ.

Klebelsberg kultuszminiszter azonnal válaszolt az interpellációra és válaszában megköszönte Rassaynak, hogy interpellációjában objektív hangot használt és nem ment bele a numerusz klauzusz érdemi fejtegetésébe, amivel csak akkor lehet majd foglalkozni, ha az enyhítésre vonatkozó javaslat a képviselőház elé kerül. A miniszter bejelentette, hogy az egyetem rektorait utasította azokra a tennivalókra, amelyek az egyetemek rendjének biztosítása érdekében szükségesek. Régi gyakorlat, hogy az egyetemen a rektorok és dékánok pedagógusokkal és szolgákkal tartatják fenn a rendet s csak ha ez elégtelennek bizonyul, vehetik igénybe a rendőrség beavatkozását.

Klebelsberg bejelenti még, hogy végső esetben hozzányul az egyetemek bezárásának eszközéhez is.

Hangsúlyozza, hogy az egyetemek rektorai mindent megtettek a rend fenntartása érdekében.

— Az egyetem bezárása, — fejezte be beszédét Klebelsberg — komoly dolog, épen ezért megfontolandó, hogy öt vagy tíz százalék rendbontó kedvéért a nyolcvan-kilencven százaléknál komolyan tanulni akarókat megakadályozzák-e munkájában. A szeretetteljes kapacitálás eszközeit már kimerítettem az ifjúsággal szemben s ha kell, most már a szigorúság fog következni.

Budapest, október 28. Klebelsberg kultuszminiszter fogadta az egyetem rektorait, akik azt jelentették előtte, hogy a főiskolákon a tüntetések a tegnapi napon befejeződtek. Klebelsberg megelégedését fejezte ki s arra kérte a sajtót, hogy e kérdésben fölöslegesen ne riadózzanak. A kormánynak határozott célja, az, hogy a numerusz klauzusz csendben és egyetértésben változtassa meg, amit magasabb érdekek parancsolnak.

URANIA MOZGÓ HARRY PIEL

közkezdelt művész

Börtön a tenger mélyén
nagyszerű filmében. Monopol Ero

Meférkezett a friss bányai a „RECORD“ paplan áruházba, Strada Vlahuța (Bolyai-u.) — Ugyanott paplan, matrac és fehérnemű kapható.

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmárka vezérképviselése.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. Cluj, Str. Saguna 14. Telefonszám 4-19.

Csak a Diamantstein női modell kabátokat

női konfekció üzletében, Cluj, Calea Reg. Ferd. 25. (Főpostával szemben) lehet beszerezni a legújabb őszi és téli

ctor
zótára
a kezünkbe
szótárának
amikor két
magyar része
egyformán
és munka-
ény nemcsak
dalomban is.
ost megjelent
-tól K betűig
ég a szótár
ben is meg-
0 ezer vezér-
oldotta meg
egy minden
el lehet várni.
eg, a Cheres-
mánu tanuló
n a magyar-
bó utalások,
átvitt értel-
itva, hogy a
akik a román
ájuknak spe-
agyar kifeje-
imáját.
edezésszámba
t végeztek,
s kifejezések-
leg és lényeg-
adják. Ebből
etlen értéket
minden más
annapi vezér-
li, de meg-
rminus tech-
gítőtársa an-
ti nyelvnek
és szaktudo-

prakoztatja a
k termeltek
k, megtalálni
letének ked-
ecsenyeleső.
mód, szálló-
ek románul
meg a szó-
magyar kéz-
k, amelyek
tetését közli
n keze, sze-
esik. keze
ze közé ka-
ni valakinek.
másodkézből.
zéből. N. ur
atni, kézhez
özül, kézen
valakit, kéz-
zre dolgozni
valakit vala-
kézre, kezét
et fogni va-
britani vala-
ját kezével,
kézzel, üres
lni, két kéz-
emberfeletti
szótár mun-
nolyabb ese-
zedésről el-
szöntő. Bizo-
ásra utalás-
közlekedési
tani a román
román nyelv
ak nélkülöz-
ár.
kötete most
t karácsony-
őfizetési ára
ételénél 20
szótárra elő-
nál is lehet
Cherest-siu
ek ára kötve
vtan 50 lej.
(j. f.)

Bulgária etnikai katlanja

Példátlan olcsóság mellett óriási nyomor. Strausz Adolf és a bolgárok

Szófia, október közepén.

A város külseje egészen európai azon a részen, ahol a király és az egykamarás törvényhozás, a szobranje székel. Errefelé vannak a minisztériumok, a bolgár pátriárkátus, a nagyon érdekes néprajzi és egy régi mecsetbe elhelyezett archeológiai muzeum, amelynek egész anyagát nem tudták begyűrní a falak közé és kinnekedtek a vassal kerített hepehupás udvaron. A kerítés mellett mozgó antikváriumok vesztegetik divatját mult német regényeket, röpiratokat, történeti értekezéseket és bolgár könyveket, amiknek látszólag elég jó a kelendőségük: mindig lehet látni vevőket. Az udvar mélyén, görögök és buckák között uccai fényképészek dolgoznak. Vidékiek nagyon szívesen keresik fel ezt a szabad ateliert, hogy a kép háttérben ott legyen a kupolás, tarka muzeum.

(Gyászjelentések a hirdetőszlopon)

A cári palota előtt gondosan ápolott kert területel, finom üzletek (sok a gramofon-bolt), egy-egy diszkrét vendéglő, cukrászda, a két évvel ezelőtt leégett és most újjáépülő Nemzeti Színház, az épülő egyetem, a bolgár ortodox egyház imponáló palotája, üres telkek, a kerítéseken öles plakátok nagy művészi szeszációt hirdetnek: Jön, jön Grete Wiesenhal az ő nagyszerű, bár kissé elaggott táncos lábaival és partnerével, Tonni Birkmayer ural. És diszkréten e plakátok mellett kék- vagy fekete-nyomású gyászjelentések. Oszlopokon, templomok falán, kerítéseken, mindenfelé gyászjelentések. Így adják tudtára azoknak, akiket illet, zsidóknak a bolgáron kívül spanyol-jiddisben is, hogy ki honnan távozott az örök élet birodalmába. A görögkeletiek megjelölik a templomot, amelyből utolsó útjára kísérik az elhunytat. Mert Bulgáriában templomi halottszentelés van szokásban. A templomi kultusz egybeforott a néppel, amely egyébként nem is nagyon vallásos. A fölkelésben és forradalmakban papoknak nagy szerepük volt.

(A felrobbantott dóm körül)

Az udvari városnegyedben nincs nagy élet. A követségek egy-egy autója, vagy a városparancsnok gépkocsija tarkítja az előkelő unalmasságot. A fiatal király, akit máskor gyakran lehet látni pompás gépkocsiján, amit maga vezet, most külföldön tartózkodik, leánynevezőben, vagy diplomáciai ügyekben, ki tudja.

Keleti és lüktető az élet a felrobbantott székes-egyház körüli részeken. Bulgária etnikai katlanja forr itt ezekben az uccákban. Egész konyhák, műhelyek az uccán, bő bugyogóban mohamedán bolgárok, piros övvel fiatal macedónok, szaglázó, üzérkedő cigányok, szemig lekötöttfejű igazhitű asszonyok lassu tevejárással és szinte mindegyik kezén egy tarka kendőbe bugyolált csecsemő. Rikkancsok és mozgó gyümölcsárusok, öszvéres hajcsárok, zsidó talyigások, görögök, akik nagy hordókba ágyazva tartják a sok sült tojást, úgy zajonganak, hogy az ágyu szavát nem lehetne miattuk meghallani. Egy-egy kis téren, ahol nincs kocsiforgalom, mindig akad parázs látványosság. Albán vagy olasz komédiások énekkíséret mellett kakasviadalt rendeznek és szöges dárddal uszítják a feldühödött kappanokat, amíg véresre marcangolják egymást. Az épületes attrakciót — láttam — a publikum mohón kísérte, koppanó szemekkel, de amikor a művész tálcáznai kezdett, a nagyérdemű közönség somfordált vissza, mintha semmilyen intermezzo nem történt volna, az üstökhöz, a lacikonyhához, a parázon sült gesztenyékhez, a cipőszinórokhoz.

Mert az uccán örízetlenül hagyott javakat erre-felé nem lopták, a hotelkulcsot is egész napra egyszerűen fölakasztja az ember az ajtaja fölé.

(Olcsó élet)

Az élet olcsó, de a gazdasági depresszió miatt nem épen zökkenéstől mentes. A szoba, amelyben laktam, uccára nyílt és polgári kényelemmel volt berendezve, központi fűtéssel, vízvezetékekkel. Mindössze napi kilencven levát számítottak föl érte. (A leva kisebb tételek vásárlásánál harminc százalékkal jobb a lejnél.) Egy dus ebéd, első osztályu vegetáriánus vendéglőben — ahol szalon kvartett hangversenyz — almaborral, vagy sörbetszerű török itallal, baksissal alig negyven leva. A legfinomabb fajsúlyú kilója husz leva, a többi gyümölcs ára en-

nek megfelelő olcsóságú. A ruházatkódás, minthogy Bulgáriának fejlett timár- és textilipara és gyapjában és bőrben bőséges ehhez való nyersanyaga van, szintén olcsó. Egy jó rend ruhát kétezer leváért kinnálnak a kirakatokban, de szabónál készítve sem sokkal drágább. Cipőt már három-négyszáz leváért adnak. Innen van, hogy a bolgár polgár a nagy általános szegénység ellenére jól öltözködik, egyszerűen, tisztán és izlissel.

Az idegen nyelvek közül a német nyelv dominál. Németek vásárolják a ruméliai és macedón dohányt, a rózsaoalajat, ők viszont küldik a piperecikket és a norinbergi árut, aminek itt nagy a kelendősége. Német könyvesboltok, német bonnok, német udvari emberek. De azért más nyelvekkel is eligazodik valahogy az ember, a franciával és angoljal, a románjal is. Fődolog, hogy az ember rosszul beszéljen, mert akkor jól megértik.

Gondolkozom rajta, ne alakítsam-e meg a Roszszul Beszélők Világszövetségét.

Hogy el ne felejtsem! A nők Szófiában, a polgáriak, általában barnák, komolyak és szolidak, nem divatdámák. Éjszakáimat otthon töltöttem, művésznők tehát nem kerültek a szemem elé. A nappaliak között azouban egyetlen festett ajku, vagy mázolt szemöldökű nőt nem találtam. Már pedig én idegenben (isten bocsássa meg a bűnömet) megnéztem magamnak a nőket.

(Könyvesboltok)

Nem hinném, hogy Lipsében több lenne a könyvesbolt, mint Szófiában. A forgalmas Trgovskán, a pompás, ciprusos Boris-kert közelében, az Alexander Newsky-téren, a Niskán, ahol csak megfordul az ember, könyvesboltok és mozgó könyvárúsook. Ez mindenképen kulturfokot jelent, de a bolgárok úgy érzik, hogy a kultura önmagáért és egymagában nem tölti be a lélek ürességeit. A könyvárúsook kirakataiban mindenféle anatómiai ábrák, papírmásból készült megnyuzott testek mutatják gyarlóságunkat.

Hogy tanuljunk és ne engedjük át magunkat a földi hiúságoknak.

Erre a figyelmeztetésre a bolgároknak nincs épen különös szükségük. A háboruban alul maradtak és a háborút követő évek robbanásai irtózatosan legyöngítették ezt a szép és rendezett országot, bátor és jellemes népét elgyengítették és nagy történeti élmény, látni vergődő igyekezetüket a békéért és fejlődésért.

(Az ország gazdasága)

Amint hivatalos helyről megtudtam, a békebeli hat hétszáz ezer tonnát kitevő exportjuk lecsökkent a felénél is kevesebbre. A gabona bőségszaruját, Tráciát és Dobrudzsát elvesztették és ezzel mint vevőt Hollandiát, Belgiumot, Marseillet és Angliát is. Ezek az országok gabonaszükségletük javát Amerikából fedezik és nagyon keveset a Balkán országaiból. Dohánytermelésük is a felére esett, tengerit is aránytalanul keveset vihetnek ki, rizs már csak a belső szükségletek kielégítésére elegendő. Legtöbb exportjuk Görögország felé, a Struma völgy szene és vasérc, nyugat felé a rózsaoalaj és dohány. Behozatal főleg mezőgazdasági gépekben van, vegyszeti cikkekben és a várnai, gabrovói és sliveni textiliparhoz szükséges félgyártmányokban.

Az ország mai gazdasági helyzetét legjobban jellemzi a külkereskedelmi mérleg, amely tizenkétmilliárdos tétellel szerepel a költségvetésben. A kivitel ez összeg felénél jóval kevesebb, az import ennél jóval több. Az egyenleget tehát védővámokkal, luxusadókkal, a közvetlen és közvetett adók fölemelésével, a lakosság súlyos megterhelésével lehet valahogy rendbe hozni, de arra, hogy az ország újjáépítési programot adhasson, hogy fejlődési akciót kezdhessen, gondolni sem lehet a jóvátételi adósságok miatt, amelyek két és egynegyedmilliárd levára rugnak és amelynek első részét az állam harminc év alatt tartozik kifizetni. Emellett jövedelmének felét az ország régi tartozásainak törlesztésére kénytelen fordítani és vagy nyolcvanezer menekültet és egy kicsiny, de költséges hadsereget kell eltartania. Mérsékelt, egyetlen hatalmi csoport felé sem orientálódó politikájukkal, békekedzségükkel úgy gondolják, hogy megnyerik a Népszövetség szimpátiáját. Christof miniszternek

már félhivatalos ígérete van egy tíz-tizenkétmilliárdos papírleva kölcsönre és ha a Népszövetség ezt folyósítja, akkor meg lehet kezdeni a konszolidációs munkát az ország természeti kincseinek kiaknázásával.

(Strausz Adolf anekdotája)

Strausz Adolf, a híres orientalista és a magyarországi cionista mozgalom doyenje nagy barátja volt Bulgáriának és Ferdinándnak, akivel együtt szolgált a Vilmos-huszároknál. Egy lelkes cikkére, amit egy alkalommal zavaros időkben a „Pester Lloyd“-ba tett közé, valamelyik hive ezt írta a tudósnak:

„Kedves Dolfi bácsi, ön olyan odaadással áll a bolgárok ügye mellé, hogy meggyőződésem szerint a bolgárok önnek szobrot foguak állítani.“

„Wer weiss, liebes Kind — írta Strausz Adolf feleletül — ob dies Bulgarien erleben wird!“

„Ki tudja vajjon Bulgária meg fogja-e érni ezt az időt?“

Bulgária akkor véres-zavaros időköt élt, küzdött a tirnovói alkotmányért, amely telítve van a haladás és emberiség szellemével. Ma mögötte van a világháború és a belső megrázkódtatások hosszú sora. Mégis itt áll megfogyva, de töretlenül és ha barátainak nem is tud szobrot állítani a Boriskertben, a szívében bizonyára hűségesen őriz mindazok emlékét, akik megértették és szerették.

Szabó Imre

URANIA-MOZGO
HARRY PIEL

közkedvelt művész

Börtön a tenger mélyén
nagy sikerű filmében. Monopol Eros

Prima tűzifát

legjutányosabban házhoz szállít FISCHER
fatelep, Cluj, Str. G. Enescu 15. (Gyufagyár-u.)
Telefon 1300 Telefon 1300

Butor-

árleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemenk munká-
sait foglalkoztat-
hassuk, ha tehát
Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productiv-
genossenschaft
és Hoffmann zongorát
pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhejyre és tekintse meg

Székely és Rétí

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

még

(Newyork
cipese Mafal
csolatban m
tos megállap
az áldozatok
jelentések s
száma nem
lentései szer
zett jelentés
nak mindöss
kült utasok
Janeiro kiké
Ezzel sze
megemeltett
tánya azt á
sokkal több
optimista h
rint a katas
tömege jele
a hajótörött
tát a legbor
mészetesen

K
a

(Bucur
Stefanov Bo
kérte a tárg
a tanuk táv
jenkint kéte
elnök, Jorga
vezetőszenél
tárgyalásra.

Pénz

Tizmill
vetését

Berlin, v
legutóbbi ül
sarcban fiz
kérte, Sir P
ság főmegbi

a német
a belső
össze

és ez az oka
bir eleget t

Parker C
ményei nem
desen pénz
élére, akine
vagyis nem
gyűléssel sz

a pénzügym
vetési bizot
nak, aki ké
lesz a felad
tartományok
a birodalmi
községek ki
jövőben ne
több. A szül
1928 áprili
készítenie.

A pénzü
nöke fo
egyedül

10

II. oszt. b
ügy aprító

Legu

Régi de jó a Höfer gyermek-hintőpor, krém és szappan

Hivatalos jelentés szerint még háromszázharmincegyen hiányoznak a „Mafalda“ utasai közül

Az optimista hírek tulzoltaknak bizonyulnak

(Newyork, október 28. Az elsüllyedt „Principesa Mafalda“ olasz hajó kasztrófájával kapcsolatban még mindig nem lehet teljesen pontos megállapítást tenni arronatközöl, hogy az áldozatok száma mennyire rug. A tegnapi jelentések szerint a katasztrófa halottainak száma nem olyan nagy, mint az első nap jelentései szerint voltak, sőt egy Rómából érkezett jelentés arról számol be, hogy a Mafaldának mindössze hat áldozata van. A megmenekült utasok nagyrésze már be is futott Rio de Janeiro kikötőjébe.

Ezzel szemben a „Mozella“ nevű hajó által megmentett hajótöröttek s a mentőhajó kapitánya azt állítják, hogy a szerencsétlenségnek sokkal több halottja van, mint azt a legutóbbi optimista hírek jelentik. Ezeknek állításai szerint a katasztrófa perceiben a cápáknak egész tömege jelent meg a süllyedő hajó körül, mely a hajótöröttek amugyis rettenetes lelkiállapotát a legborzalmasabb rémületig fokozta. Természetesen a cápák is sok embert pusztítottak

el, azonkívül a kazánrobbanás következtében a gépházban is odaveszett vagy 10—12 gépész.

A Mozella nevű hajó 80 embert, az Athéne nevű 330-at, a Formosa 353-at mentett meg. Ezeken kívül még három hajó vett részt a mentésben. A Newyorkba befutó hiteles jelentések szerint a hajó utasai közül eddig 925 embert tettek partra s így a hajó összes személyzetének és utasainak létszámából háromszázharmincegyen hiányoznak, ami olyan nagy szám, hogy egyáltalában nem jogosít fel optimista megítélésre a katasztrófának.

Newyork, október 28. A „Mafalda“ halottai között az eddigi jelentések szerint a hajó kapitánya, Gigli tenorista, 14 tiszt és markonista, 118 szíriai, 50 spanyol, 38 jugoszláv, két osztrák, egy svájci, egy magyar, egy argentiniai és egy uruguay-i szerepel. Ezek mind a fedélzet utasai voltak, akik Braziliába vándoroltak ki. A kabinokban utazók halottairól még nincsenek pontos adatok. A hajó elpusztult rakományának értéke 50 millióra rug.

Két-kétezer lej pénzbírságra ítélték a pártvezéreket, mert nem jelentek meg a Stefanov-pör tárgyalásán

(Bucuresti-Bukarest, okt. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken délelőttre volt kitűzve Stefanov Boris ismert kommunista perének főtárgyalása. Hotineanu őrnagy katonai főügyész kérte a tárgyalás megtartását, ezzel szemben P. Joanitescu védő újabb halasztást indítványozott a tanuk távolléte miatt. A hadbíróság hozzájárult az elhalasztáshoz és az elmaradt tanukat fennkint kétezer lej pénzbírsággal sújtotta. Az így megbírságot tanuk között vannak a miniszterelnök, Jorga, Maniu, Mihalache, Lupu, Averescu, Madgearu és a politikai élet még több más vezetőszemélyisége, akik ellen elővezetési parancsot is adott ki a hadbíróság a legközelebbi tárgyalásra.

Pénzügyi diktátor kerül Németország élére

Tízmilliárd márkára csökkentik az egész birodalom közigazgatási költségvetését. A munkásszakszervezetek tiltakoznak az ipari kartellek által előidézett drágasági hullám ellen

Berlin, október 28. A jóvátételi bizottság legutóbbi ülésén, amikor Németország a hadisarcban fizetendő kötelezettségek enyhítését kérte, Sir Parker Gilbert, a reparációs bizottság főmegbízottja rámutatott arra, hogy

a német kormány sokkal többet fordít a belső adminisztrációra, mint amilyen összeget a Dawes-tervezet előír

és ez az oka annak, hogy Németország nem bír eleget tenni kötelezettségeinek.

Parker Gilbert megállapításának következményei nem maradtak el és mint hírlik, rövidesen pénzügyi diktátor kerül Németország élére, akinek diszkrécionális felhatalmazása lesz, vagyis nem tartozik felelősséggel a birodalmi gyűlésel szemben. Az erre vonatkozó javaslatot a pénzügyminiszter már ismertette a költségvetési bizottsággal. Eszerint a pénzügyi biztosnak, aki két munkatársat kap maga mellé, az lesz a feladata, hogy megfelelően redukálja a tartományok közigazgatását, költségvetését, a birodalmi büdzsét, valamint a városok és községek kiadásait. Mindezen tételek összege a jövőben nem lesz 10 milliárd arany márkánál több. A szükséges törvényjavaslatokat legkésőbb 1928 április elsejéig kell a főbiztosnak elkészítenie.

A pénzügyi főbiztos a birodalom elnöke fogja kinevezni és a diktátor egyedül a köztársasági elnökkel szemben felelős.

Berlin, október 28. A német munkásszakszervezetek szövetsége memorandumot intézett a birodalmi kancellárhoz, akitől azt kéri, hogy tegyen megfelelő intézkedéseket az általános drágasági hullám ellen. A szakszervezetek követelik a kartellek működésének törvényhozási szabályozását, mert szerintük jelenleg az a helyzet Németországban, hogy

az árak nem felelnek meg a gazdasági élet természetszerű törvényeinek,

hanem csak a kartellbe tömörült iparosok tulajtott érdekeinek, akik valósággal monopóliumot gyakorolnak a fogyasztók rovására.

SELECT-MOZGÓ

Laura la Piante kiváló művésznő

Cár táncosnője

megható drámában. Rendezte Dimitrij Buchovetzky

Világmarkás zongorák

engros árban részletre is, — 5 évi jótállással
Sternberg -- Oradea
Regele Ferdinand 14.

1 öl tüzfifa 950 L.

II. oszt. hasábos 4 m³, tüzelésre kitűnően alkalmas. Házhozszállítva.
II. oszt. bükk és tölgy felapritva, házhozszállítva 100 kgr.-ként 79 lei. — I. oszt. bükk hasáb és hántottfa ugy apritott, mint öles tételekben a legolcsóbb napi árban kapható Krausz Viktor, Str. Chinteu 1-3. Telef. 423

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági közélet napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
Szidra: Noách
5688. Chesván 3.
1927. okt. 29.

— **Lemondott a jugoszláv pénzügyminiszter.** Belgrádból jelentik: Markovics pénzügyminiszter a minisztertársaisval történt nézeteltérések miatt lemondott állásáról. Utódja valószínűleg a jelenlegi kultuszminiszter lesz, akinek helyébe Maximovics volt belügyminiszter kerül.

— **Repülőgép-katasztrófa Szegeden.** Szegedről jelentik: Kerekes Péter pilóta ma délelőtt próbarepülés közben lezuhant gépével a belvárosi temető közelében. A katasztrófa motordefektus következtében történt. A repülőgép teljesen összetört és a pilóta szörnyen halt. Makra Sándor szerelőt életveszélyes sebekkel a kórházba szállították.

— **Újra felbecsülik az állam adójövedelmét.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban tanácskozás volt az adók újabb felbecslése tárgyában. A költségvetésből ugyanis a különböző adójövedelmeknek egy átlagos összegét veszik fel és ez az összeg négyévenként kerül revízió alá. A legutóbbi adóbecslés 1923. év januárjában volt és az év végén lejár. A felbecslési munkát már ez év december 10-én megkezdik. Ezzel kapcsolatban állapítják meg az adókivetési normákat is. A pénzügyminisztériumi értekezleten résztvett Bratianu Vintila is. Megállapították, hogy az 1923. évi felbecslésnél nagy tévedések történtek. Ez a törvény egy másik szélsőségre csapott át és a jövedelmekkel arányban nem álló kivetéseket produkált. Maga a pénzügyminiszter is azon a véleményen van, hogy a kivetésnél kell orvosolni a hibákat és a törvényt alkalmazva is figyelembe kell venni a jogos érdekeket. Az új adóbecslés az egyenes adókról szóló törvény 75. szakasza értelmében történik. A munka elvégzésénél a pénzügyminiszter segítségére lesznek a pénzügyi inspektorok.

— **A kolozsvári Pályaválasztási Tanácsadó közleményei:** A Cluj Pályaválasztási Tanácsadó eddig kifejtett működésével beigazolta, hogy egy valóban a gyakorlati életben gyökerező intézmény, mely általános közérdeket szolgál. Napnap után keresik fel az irodát szülők, gyermekek és munkaadók, úgy Clujról, mint vidékről, és mindenki kívánsága általános megalapozásra nyer elintézt. A Pályaválasztási Tanácsadó azonban magasabb szociális nevelési munkát is céljával tűzött ki és ezért a végrehajtó-bizottság elhatározta, hogy most a téli hónapok alatt szülői értekezleteket fog tartani, melyeken a legnevesebb közéleti emberek fogják a mai gazdasági viszonyokat és a jövő perspektíváit és ezzel kapcsolatban a gyermekek jövő elhelyezkedési lehetőségeit megvilágítani. Az előadások időpontját és az illusztris előadók névsorát legközelebb fogjuk közölni. Az előadásokon minden szülőt és érdeklődőt szívesen lát a vezetőség. Belépti díj nincs.

Legujabb legolcsóbb legjobb a Hygienia kelmefestő és vegytisztító üzeme Str. Cotița (Dávid F.-u.) 1.

Megfiatalítja arcát, ha őszülő haját valódi „Amerikai hajfesték“-kel eredeti színűvé változtatja. **Nem piszkít! Nem kopik le!** Ára utasítással 60 lei. Mindenütt kapható. — Főlerakat: **CSÁSZÁR** patika, Târgu-Mures.

— **A kolozsvári zsidó jótékony négy-let műsoros teadélutánja.** A kolozsvári zsidó négylet november 6-án tartja meg műsoros teadélutánját, az Ujságíróklub helyiségében. A teadélután keretében kiváló művészek és művésznők lépnek fel, így M. Lévy Ilonka operaénekesnő, Szilágyi Berta primaballerina, Sugár Frigyes operaénekes s a humoráról nevezetes Darvas Simon. A kiváló gonddal összeállított műsor teljes mértékben garantálja a délután sikerét s a közönség szórakozását.

— **Magyar delegáció Rómában.** Rómából jelentik: Prónay György államtitkár vezetésével ma egy magyar delegáció érkezett Rómába, a fascista intézmények tanulmányozására. A római pályaudvaron a királyi váróteremben a delegációt ünnepélyesen fogadták. Az olasz sajtó melegen üdvözölte a vendégeket.

— **Eljegyzés.** Klein Lotty Vatra-Dornei és Wieder Samuel Visoul de sus jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Szívesen látom október 30-án d. u. fél kettő órákor Clujon Lób Ella urhölgygel tartandó esküvőmon összes ismerőseim, jóbarátaim és üzletfeleimet. **Zauderer Daniel.**

— **Ruth Elder Párisban.** Párisból jelentik: Ruth Elder pilótánő Haldemann pilótával együtt ma ideérkezik. A határig vonattal jön, ott pedig repülőgépre száll. Ruth Elder egy napig lesz Párisban s onnan a Mauretania nevű gőzösön visszatér Newyorkba.

— **Csalás miatt letartóztattak egy csendőrszázadost.** Jasiból jelentik: A közelmúltban Jasiban letartóztatták Florean Gheorghescu csendőrszázadost szökés miatt. Most kiderült, hogy a csendőrszázados Botosani-megyé vezetőjétől kétszázezer lejt vett fel és azt eltulajdonította.

— **Szabadiábra helyezték Cocea bukaresti hírlapírót.** Bukarestből jelentik: A konstancai törvényszék tegnapi ülésén felmentette Davidoglut, az ilfovi törvényszék volt elnökét, akit azzal vádoltak, hogy Pisau igazságügyminiszteri felügyelőt hivatali szobájában inzultálta. — Ugyancsak a konstancai törvényszék elrendelte Cocea újságíró szabadiábra helyezését, mert bebizonyult, hogy ügyében esküdtszéki eljárásnak lett volna helye.

— **Bethlen István gróf a kisebbségek sorsáról.** Budapestről jelentik: Bethlen István miniszterelnököt Keszthely városa diszpolgára választotta, mely alkalmából Bethlen Keszthelyre utazott, hogy a diszpolgárságot átvegye. A diszpolgárság átvétele után Bethlen beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy Magyarország politikailag és gazdaságilag a multhoz képest nagy haladást tett, de a munka nagyobb része még előtte van. Azután a kisebbségi szerződésekről emlékezett meg, amelyekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy a kisebbségi szerződésekben lefektetett elvek csak papíron vannak meg s eddig sehol sem teljesültek be. Hangsúlyozta, hogy Magyarország tekintélye a külföldön az utóbbi években nagyot nőtt. A nemzetek között nagy egyenlőségek vannak, mert a győzők és legyőzöttek között a leszerelés körül nagy különbségek forognak fenn. Amíg ez fennáll, addig a magyar politikusok mindig csak munkájuk elejénél tartanak.

— **Elveszett egy irattáska,** amelyben a „Manual de Finante“ című könyv volt. A megtalálót felkéri, hogy a könyvet juttassa el a megyei prefektus titkári hivatalába, ahol illő jutalomban részesül.

Szörmeáru

és szücs munkák legelőnyösebben csak a **Nagy József** szörmeáru szalonjában szerezhető be. Főter 10. az udvarban

Az élet olyan, mint az álom...

Nem lehet szabadulni ettől a csudaszép melódiától. Kottája 36 lei. — Mindenütt kapható.

— **Ujabb puccs készült Katalániában.** Katalániában ismét puccsnak jöttek nyomára. Mintegy 1500 összeskűvő Andorra köztársaságban titkos fegyverraktárakat rendezett be. A francia-spanyol határt csendőrség és rendőrség őrzi.

* **Felhívás a cégek és vállalatokhoz.** A „Romániai Alkalmazottak Szövetsége“ Cluj, Str. Maloasa 6. ezennel felhívja a különböző kereskedelmi és ipari cégeket, vállalatokat, hogy amennyiben tisztviselőre, vagy kereskedelmi alkalmazottra volna szükségük, úgy bizalommal forduljanak állás-közvetítési osztályához, honnan elsőrendű munkakerők lesznek kiközvetítve. A közvetítés teljesen díjmentes.

* **Meghívó.** A Kereskedő Tanács kolozsvári osztálya vasárnap, október 30-án délelőtt 10 órákor tartja meg rendes közgyűlését a Piata Unirii 22. sz. a. helyiségében. Targysorozat: beszámoló, új választmány megválasztása, költségvetés, számvizsgálók választása. A tagokat ezuton meghívja a Választmány.

— **Megmenekült pilóták.** San-Antonióból jelentik: Két repülőgép 800 méternyi magaságban összeütközött. A pilóták, akik a gépet vezették, kimásztak a veszélyben levő gépekből s ejtőernyővel sikeresen leereszkedtek. A két gép 700 méternyi magasságig egymásba akadva hullott alá, majd elváltak egymástól, lezuhantak és összetörték.

A Calea Regele Ferdinand 52. sz. alatti zsidó iskola nagytermében október 30-án

szombat este 8 órákor

Dr. Marton Ernő előadást tart

„A bazeli világkongresszus és tanulságai“ címen. Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportja szívesen látja Kolozsvár zsidó társadalmát ezen az általános érdekű gyűlésen.

Belépődíj nincs.

— **Milliók naptára.** Ig. Hertz kiadásában tartalmaz, hasznos és változatos naptár jelent meg, mely szórakoztató tartalma mellett a legelengedhetlenebb, szakszerű ismereteket is közli. A naptár meglepően finom és előkelő kiállításban jelent meg és mindenütt kapható.

— **Élesrefent késébe esett egy mészárossegéd.** Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt ma délelőtt a Vágóhid-téren. Szilveszter Ferenc mészárossegéd, aki, miután a vágóhídon elvégezte a dolgát, biciklijére ült, hogy haza kerékpározzon. Amidőn egy hirtelen kanyarodónál egy szekérrel találta magát szemben, nem volt ideje elég gyorsan elkörmányozni s elveszítve egyensúlyát, gépjével együtt felborult. Szilveszter Ferenc szerencsétlenségére nála voltak mészárosszerszámái és amidőn elvágódott, az egyik élesre fent mészároskés oldalába furódott. A vér hatalmas sugárban lövellt a hörgő ember oldalából és néhány perc múlva már valóságos vértócsában fetrengett. Amire az előhívott mentők megérkeztek, a szerencsétlenül járt Szilveszter Ferenc az óriási vérvesztéstől önkívületi állapotban volt. Beszállították a klinikára, de állapota válságos.

— **Meghosszabbították december elsejéig a special registru bevezetését.** Az új bélyegtörvény tudvalevőleg bevezette azt, hogy minden kereskedőnek, még a legkisebbeknek is, kötelezőleg kell a forgalomról könyvvezetést, u. n. registru special-t vezetni. Már akkor

megírtuk, hogy ez lehetetlen intézkedés és tényleg már négy ízben adtak halasztást a kereskedőknek ennek a bevezetésére. Most pedig megjelent egy pénzügyminiszteri rendelet, amely szerint december elsejéig újabb halasztást adtak. Ebből az látszik, hogy a minisztériumban tisztában vannak azzal, hogy ez az intézkedés több kárt csinál, mint hasznot. Csak azt nem tudjuk, hogy miért nem vágják ketté erőlyesen a gordiusi csomót azzal, hogy eltörlik a bélyegtörvény eme szakaszát.

— **Halálozás.** Goldstein Lajos marosludasi magánzó folyó hó 27-ikén 71 éves korában elhunyt. Goldstein Lajos köztisztviselőben álló és áldozatkész tagja volt Marosludas zsidó közösségének. Temetése péntek délután ment végbe, igen nagy részvét mellett. Az elhunytban dr. Erdélyi Emil, a marosvásárhelyi cionista csoport egyik vezető tagja apját gyászolja.

* **Nerva szanatórium** Cluj modern, 70 betegágygal berendezve, a legszakosítottabb gyógykezelésre felvesz ideg- és más betegségekben szenvedőket. Diagnostikai (betegségmegállapító) állomás. Ugyanott vizgyógyintézet.

* **A Szeszszindikátusi szerződés új szövege** magyarul kapható, dr. Mandel fordító irodájában, Str. Ratiu (Kötő-u.) 3.

* **Hirdetés kóserhus ügyben.** Tisztelettel értesítem a kóserhusfogyasztó közönséget, hogy folyó hó 30-tól husárúsításomat újból Malom-ucca 8. szám alatti saját helyiségembe helyeztem át. Mindaddig, míg a költözés befejezést nyer, úgy az előbbi helyemen a csarnokban, mint a Malom-uccai üzletben a jelenlegi árakat tartom fenn: 1 kgr. marha- és növendékhus 38 lej, 1 kgr. szópó 46 lej. Szíves pártfogást kér Lebovits Béla.

Moravetz - Timisoara

az ország kottaközpontja, gyors és pontos szállítása, legolcsóbb árai közismertek. Jegyzékek ingyen.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségeitök beszerzése előtt okvetlen tekintse meg **FISCHER ALBERT** butoráruházát: Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

Eltűnt egy fiatal 17 éves leány

arcáról a csunya éktelen szeplő, májfolt ránc és bibires, miután a Dr. Biró féle Havasi gyópár Krém, szappant és mosdóvizet használta. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában.

BEETHOVEN

összes zongoraszonátái két kötetben 300 lei
Lepage zeneműosztály
CLUJ

Béldi - kézfinomító

Puhit, fehérít, finomít. — Kapható mindenütt.

Főraktár:

EMKE - drogueria

Cluj (Kolozsvár)

Rádió-gramm

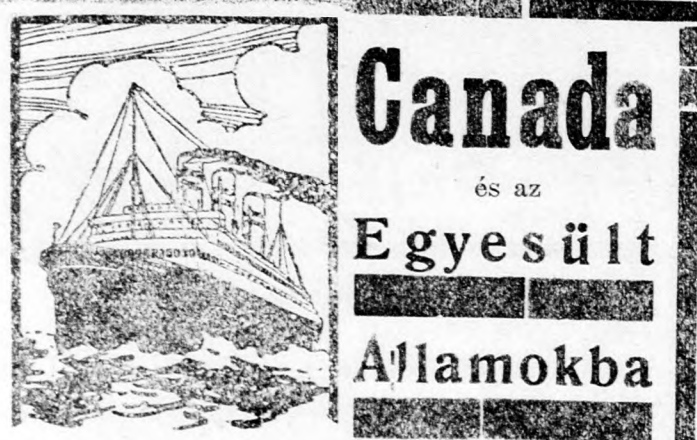
S. O. S.

S. O. S.

Menteni, amimég menthető Hölgyek ne startoljanak szörmeprém bundavásárláshoz. amíg MARTONFFY új üzlete meg nem nyílik, Cluj, Unió-u. 1 sz. alatt. Pár nap az egész, nov. 1-ig

LINDBERGH

Az ön költséges utazása Bucurestibe felesleges! Adler Hugo általános kereskedelmi iroda Arad és Bucuresti expositurája, minden ügyét gyorsan és megbízhatóan elintézi, szavatosság mellett. Megbízásokat átvesz Adler Hugo irodája, Arad, Str. Romanului 18. — Telefon 7-97, — vagy Adler Hugo irodája Bucuresti, Str. Antim 4., emelet IV. (Lift)

Canada

és az

Egyesült

Allamokba

a Hamburg—Amerika Linie legmodernebb óceán-gőzösein, amelyek

havonként **hét**szere indulnak

Hamburgból.

Felvilágosítást és prospektust készséggel ad

Hamburg—Amerika Linie S. A. R.

az Igazgatóság:

L. H. LAZAROVITZ

Bucuresti, Calea Grivitei 183.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 69.

Mindenütt kaphatók:

és

URSUS-EXTRA világos

URSUS dupla malata

! Kolozsvari sörkülönlegességek

URSUS-CZELL sörfőzde

Kolozsvar (Monostor)

Citrom

hochprima, 330 drbos primefiore, sárga, simahéju, tartós

Syriai áru

Telefon 4-71 Kapható: Telefon 4-71

LÉB Fivéreknel, Cluj

FOCUS

tűzifavállalat

előnyösen ismert tűzifaberzerzési forrás, Cluj

Str. Gheorghe Enescu 3.

Tel. 4-88 (volt Gyufagyár u.) Tel. 4-88

Kölcsönt

legolcsóbban, legelőnyösebben

nyujt Granaria, Oradea

Közgazdaság

Vasárnap lesz a Sfatul rendkívüli közgyűlése, amely az összes kereskedőtestületek fuziójáról fog dönteni

A közgyűlésen részt fog venni a pénzügyminiszter is, hogy meghallgassa a kereskedelem panaszait. Ugyancsak vasárnap tartják meg a kolozsvári Sfatul közgyűlését

(Cluj-Kolozsvar, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Október 30-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja meg tisztújító évi közgyűlését a Sfatul Negustoresc kolozsvári tagozata. A közgyűlésen, amely mozgalmas lefolyásnak ígérkezik, Tuffli R. Richard h. polgármester fog elnökölni.

Ugyancsak vasárnap fog lezajlani Bukarestben a Sfatul országos rendkívüli közgyűlése, amelyről az Uj Kelet már hírt adott. A közgyűlésre a Sfatul vidéki szekciók delegátusain kívül meghívást kaptak az országban levő összes kereskedő-szervezetek. A közgyűlés célja a már régebben megindított akció folyamán, az összes kereskedelmi érdekképviseletek és szervezetek vezetőivel folytatott tárgyalások után

az egybeolvadás tekintetében létrejött elvi megállapodás megvalósítása:

az összes szervezetek egyesítése a Sfatul égisze alatt a „Kereskedő Tanács Országos Szövetsége” elnevezés alatt, a módosított új alapszabályoknak megfelelően.

A bukaresti országos kereskedőgyűlés ezenkívül tárgyalni fogja az adókérdést, az uszortörvény hatályon kívül helyezését és a vám-

tarifa módosítását fogja követelni.

A gyűlésre az érdekelt kereskedőtestületeken kívül meghívást kaptak és megjelenésüket megígérték, Bratianu Vintila pénzügyminiszter, aki egyes községi adók leszállítását és illetékek kiküszöbölését már kilátásba helyezte a küldött-ségnek, továbbá a kereskedelem, ipar és pénzügyvilág tekintélyes egyéniségei, nagyszámu képviselő és szenátor.

A kereskedőszervezetek egyesítése lehetővé fogja tenni a kereskedőosztály tömegében rejlő erő kimutatását és mindazon akadályok legyőzését és eltávolítását, amelyek ma a kereskedelem szabad fejlődésének útjában állanak.

Ugy a régi királyság, mint

a csatolt területek kereskedőszervezetei bejelentették, hogy az országos gyűlésen képviselhetik magukat.

A kolozsvári Sfatul részéről a választmány tegnapi ülésén Gr. Romanovici, Biró Andor és Fodor Viorel választmányi tagokat küldötte ki a közgyűlésre, akik szombaton este utaznak le Bukarestbe. Tuffli Richard elnök, tekintettel az ugyancsak vasárnap tartandó helyi közgyűlésre, nem utazhat Bukarestbe.

Felborult a temesvári szikvizkartell. Tudósítók jelenti: A temesvári szódavizgyárosok október 26-án felbontották a közöttük fennálló kartellmegállapodást, amelynek értelmében a kereskedők és korcsmárosok 3,50 lejért kapták és 6 lejért árusították a szikviz üvegét. A kartell felborulását Fekete János szikvizgyáros akciója idézte elő, aki az indokolatlanul magas kartelláraknál olcsóbban hozta forgalomba a szikvizet. A megállapodás felbontásával a gyárak ismét éles versenyt fejtenek ki egymás ellen.

Cáfolják a pénzügyminiszter és a bukaresti német követ konfliktusát. Körülbelül tíz nappal ezelőtt a bukaresti lapok azt adták hírül, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter és von Mutius bukaresti német követ között konfliktus támadt a Generala bankjegyekért követelt kártérítés kérdésében. A konfliktusra való utasítással a lapok azt is közölték, hogy emiatt elmarad Németország kölcsönügyi delegátusának már bejelentett bukaresti útja, viszont ugyanakkor Bratianu Vintila elrendelte a romániai német alattvalók zár alá vett vagyona likvidálásának folytatását. Ezzel kapcsol-

latban a hét elején azt a hivatalos jelentést adták ki, hogy csak összeírják a konfiskált német vagyont, mert az adatokra szükség van a német tárgyalásokhoz. Most pedig a berlini Börsenkurir illetékes körök információja alapján megcáfolja, hogy Bratianu pénzügyminiszter és von Mutius között konfliktus támadt volna. A tárgyalások, amelyek a háboru idejéből származó pénzügyi vitáskérdések szabályozását célozzák, normális mederben folynak és semmi ok sincs attól tartani, hogy ezek a tárgyalások megszakadnak.

Szabaddá teszik a lucerna- és lóheremag exportját. A minisztertanács elhatározta, hogy a régenstanács hozzájárulásával módosítani fogja a takarmánynövényekkel és magokkal való kereskedelem ellenőrzéséről szóló törvény végrehajtási utasítását. Eszerint az exportra kerülő lóhere és lucernamag ugyanolyan elbírálás alá kerül, mint a belföldi szükséglet céljaira szolgáló takarmánymagvak, vagyis csak tisztított állapotban kerülhetnek kivitelre, valamelyik belföldi mezőgazdasági intézet ellenőrző vizsgálata alapján. A hántolás ellenére nem

Tőzsde

A piac lanyha, inkább árnkínálattal.

Devizák	Kolozsvar	Zürich		Páris	Bukarest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3120—3125	—	—	491 ¹ / ₄	3120	11020	13662	—	1929
Newyork	161—16150	51855	51850	2547	162	57140	70830	—	—
London	787—788	252512	2525 ¹ / ₂	12408	787	2783 ¹ / ₄	34496	—	487
Páris	640—643	2035 ¹ / ₄	2035 ¹ / ₄	—	635	224375	2781	—	39262
Milano	890—895	2833	2832	139	886	3121 ¹ / ₄	3870	—	546 ¹ / ₂
Praga	478—479	1536 ¹ / ₂	1536	—	485	1693 ¹ / ₄	209880	—	296 ¹ / ₂
Budapest	2840—2845	9072 ¹ / ₂	9075	—	2835	—	12390	—	—
Belgrád	—	913	913	—	283	1006	1247	—	176 ¹ / ₂
Bukarest	—	318 ¹ / ₂	319	1570	—	350	434 ¹ / ₃	—	61 ¹ / ₂
Varsó	—	5810	5810	—	1850	6410	7940	—	—
Bécs	2290—2300	7320	7322 ¹ / ₂	—	2280	806875	—	—	—
Berlin	3870—3870	12380	12382	—	3860	13655	16915	—	—

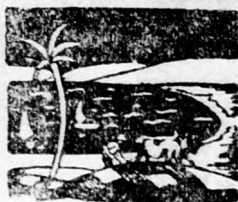
Száz lej arfolyama: Zürich (utó) 319, Páris 1570, Budapest 250 Bécs 43450, Prága —

Erec Jiszaél földjét a KKL váltja vissza a zsidó nép számára!

Minden zsidó testület aranykönyvi bevezetéssel

örökíti meg nevét

Minden zsidó család KKL-pe sely utján támogatja a szent földet

ARANYKÖNYVI BEVEZETÉS... 20 font

Egy fa 300 lei, egy kert 100 fa, 1 liget 1000 fa

Okt.—szeptemberi eredmény: 2,672.446·45 L

XII. számú kimutatás

XII. számú kimutatásunkkal lezáródik az 5687. év KKL-munkássága. Az eredmény mögötte maradt az előző évek fejlődésének. Fontosabb azonban lényegesen nagyobb az eredmény, mint az előbbi évben. Az első 15 helyre álló város közül Cluj, Sibiu, Artek el az előző évnél jobb eredményt, míg a többiek mindenike visszamaradt a múlt év bevételétől. Caransebes helyett Deva érkezett be 15-iknek. A felsorakozott 15 város számai önmagukért beszélnek, mindenki megállapíthatja belőle, hogy mit lehetett az 5686. évben elérni és mit végeztek el az eltelt 5687. évben. Helytelen volna azt a következtetést levonni, hogy ki volnának merítve a lehetőségek. Különösen nem áll ez a Keren Kajemetre, amelynek gyűjtési módszere lehetővé teszi, hogy mindenki hozzájárulását megnyerjük. Van még sok számos eszköz és mód, amely nincs kihasználva és amely csak a helyi cionista társadalmon mulik, hogy kihasználtsák és hatalmas eredményeket biztosítsanak a Keren Kajemetnek. Ezzel a kimutatással lezártuk az eltelt esztendő és nem töprengünk többé fölötte.

A tizenöt első város szeptember 30-án

Felhozott 5686 október-szeptemberi Lei	Város neve és zsidó lélekszáma	Felhozott 5687 október-szeptemberi Lei
508.123·95	1. Timișoara 11000	483.898·75
520.128—	2. Oradea .. 30000	385.015—
309.076·02	3. Cluj 11500	367.822·25
185.259—	4. Tg. mureș 4000	146.718·25
99.348·75	5. Lugoj .. 1770	90.399·25
102.412·25	6. Brașov .. 1700	73.455·25
91.828·75	7. Arad 8000	70.015—
102.156·45	8. Sătmar .. 1500	67.730·75
45.964·35	9. Sibiu 1310	63.390—
55.014·75	10. Hateg .. 453	42.831—
73.105—	11. Dej .. 5000	41.022—
83.148·25	12. Resița .. 460	39.635—
98.327·20	13. Sighet .. 12000	33.657·50
57.196·75	14. Alba Iulia 1770	32.879·50
54.250·75	15. Deva 728	32.293·50

Egy új esztendő küszöbén állunk, amely még előttünk van és amelynek munkája és eredménye még tőlünk függ. Ha minden város cionista társadalma komolyan mérlegeli az eretzisraéli helyzetet, úgy az nagy és szép eredményeket hozhat ebben az évben. Csak az a fontos, hogy minden cionista megtegye a kötelességét. Siessen segítségére mindenki és járuljon hozzá tehetségével, hogy a KKL szimpátiája tovább is fejlődjék és hogy azokkal a szerény összegekkel, amelyeket igényelünk, mindenki támogasson.

KKL-biztosok! Az új év kezdetén új munkát, új lendületet jelentsen a Ti tevékenységetek is. Kanada zsidósága bebizonyította, hogy még sok és nagy a lehetősége annak, hogy a KKL bevételét fokozhassuk. Kanadai cionisták megmutatták, hogy a KKL nemcsak ifjúsági munka, hanem a felnőtt cionista társadalom részére is nagy feladatokat jelenthet. A kanadai cionisták egymillió dollárt előlegeztek a KKL-nek, amelyet már kifizettek és most önmagukkal szemben kötelességük ezt a hatalmas összeget összegyűjteni. Ez példaadó lehet a világ minden országában élő cionisták számára, akiknek szent Erec Jisraél földje és akik ezen a földön új zsidó nemzeti otthon akarnak.

A Keren Kajemeth Lőjiszraél Erdélyrészi Irodájába 5687. Elő 4-től 5688. Tisri 1-ig a következő adományok folytak be.

Adományágak szerint:

Persely (2948 perselyből)	128.877—
Aranykönyv	24.661—
Akciók (roshásán-akció, I. részl.)	12.117—
Bélyeg stb.	185—
Pinkász-gyűjtés	2.340—
Tem lomadóomány	6.567—
Olajfa	1.500—
Különböző adományok	2.019—
Részletezetlen	68.300·50

1927. szeptember 1—30-ig begyűlt Lei: 293.002·50

Helységek szerint:

Albajulia *Schlesinger Alfréd 1000 (32.879), Brasov *Kain Eávid 5056 (73.455), Careii *dr. Fehér Ferenc 2228 (9544), Cluj *KKL Iroda Str. Baron L. Pop 10. 19.083 (367.822), Deva özv. Mihály Károlyné 2960 (32.293), Dej *Sternberg Sarolta 8040 (41.022), Diciosanmartin *Kasztner Miksa 1825 (27.831), Gurahont *Baum Rózi 1938 (2550), Halmi *Schwartz E. 1550 (—), Hateg *Lövi Lipót 4062 (42.831), Huedin *Nass Hermaia 2529 (—), Ineu *Vertes Ignác 3446 (8512), Ludosul de Mures *Láb Jenő 1200 (7765), Lugoj *Deutsch Béla 13.000 (90.399), Nadlac *Sternheim Miklós 3692 (15.533), Oradea *KKL Iroda Str. Episcopul Pavel 21. 59.760 (385.015), Pecica *Kramer Szeren 2800 (17.857), Sannicolaulmare *Markovits Zoltán 2739 (14.736), Sarmar *dr. Steinberger Ernő 6243 (67.730), Sighet *KKK Iroda Str. Bogdan Voda 20. 3854 (33.657), Targul-mures *KLL Iroda Str. Nicolae Ganea 2. 9906 (146.718), Tileagd *Goldstein Ilus 1647 (11.807), Timisoara *KKL Iroda Str. Mercy 2, 116.576 (483.899·75), Ucuris *Häbermann Ferenc 15.03 (3106), Zalau *Marguliesz Amália 3757 (16.250), Zerindul-Mare *Gombó Zsigmond 1000 (4750). 1000 lejen aluliak: Baia

Namir: Ékszerárugyar 150, Gerő Z. 110, Neumann S.-né 105, 20 ki-ebb 446, Kvuca Gamal: Katz J., Fischer F. 100—100, 43 kisebb 1104, Kvuca Zwi: Züder 128, 33 kisebb 892, Kvuca Naches: 15 kisebb, Kvuca Saul: Fischer L. 223, 48 kisebb 1327, Kvuca Jóna: Grünfeld H. 190, Salamon M. 185, Farkas D.-né 107, 16 ki-ebb 431, Weisz Eszter ürit. 9 ki-ebb 325, Simon L. 260, Stern Béla ürit. Herskovits F.-né 140, dr. Knöpfler B.-né 111, 10 kisebb 292, Nussbaeher Erő ürit. Grünblatt S. 265, 12 kisebb 211 (12.581). Copalnic-Manastor: Elkovits Zs. 105, 6 ki-ebb 247. Ürit. végezte Goldstein J. fogtechn. (352). Cuesd: Schwartz S. 261. Dej: Sternberger Sarolta aug. ürit.-ből kisebbek 980 (1460), Deva: dr. Lövine J. 280, Grünfeld A. 216, Schneeweiss H. 134, Fábian M. 127, Milgram V. 103, Hirsch L. 100, dr. Szegő E. 107, 38 kisebb 1596 (2960). Diciosanmartin: Löb J. Mannheim A. 130—130, Pollacsek S. 120, „Ella“ Mümalom, Hermaun R. 100—100, 32 kisebb 945 (1525). Garbou: Strohl Piroška 113, 6 kisebb 211 (324). Gilau: Lebovits Lili 230, Lebovits I. 111, 3 kisebb 172 (513). Gurahonti: Fuchs B. 210, Weissberger A. 209, 3 kisebb 225 (1938) Hateg: 72 pers. ürit. végezték Schwartz Laci, Kohn Jenő, Mayer Imre és Lövi Ábrahám. Ábrahám S. 265, Stern E. 134, Hirsch J.-né 130, Groszmann I., Müller F. Sindicatul 120—120, Ábrahám J. 112, Lövine Márton 105, Sámuel H. 101, 61 kisebb 2755 (3962). Huedin: Jakab és T.-sa 243, Judovits S. 241, Klein M. 238, Kohn S. 229, Klepner H. 210, Klein J. 145, Ábrahám M. 197, Nasch J. Heilprin J., Ehrental J., Hays M. 100—100, Baruch H. 182, 12 kisebb 444 (2529). Ineu: dr. Kollin

November 2.

Balfour deklaráció évfordulóján minden zsidó KKL adományával segítse Erec Jisraél földjét

500 (—), Badoiu 710 (—), Gilau 513 (—), Maraus 940 (1590), Marghita 700 (2263), Mercurea Niraj 626 (4773), Miresul-Mare 780 (1836), Pietroasa 584 (1422), Targul-Lapusului 900 (3380), 900 (3380), Targul-sacusec 745 (6334), Vad 600 (1420). 500 lejen aluliak: Acas 156 (1338), Campenii de jos 250 (—), Chislaca 147 (—), Capalnic-Manastur 452 (—), Cuesd 261 (—), Farcasa 368 (2480), Garbau 324 (1343), Ghiris 200 (1080), Janosfalau 160 (—), Lunca 290 (1283), Somcuta-mare 402 (4741) Stoinesu 107 (241), Sudrigin 70 (—), Surduc 400 (2767), Uioara 300 (4618), Vascau 100 (519).

Legjobb persely: Lei 1600 Rosenberg Dávid, Brașov

900 lejes persely: Kohn Adolf, Maraus 940. 700 lejes persely: Mann Kálmán, Budoiu 720. 600 lejes persely: Häbermann Sámuel, Ucuris 650. 500 lejes persely: Cluj: Fisch Adolf 577, Ineu: Vertes Ignác 540, Nadlac: Névtelen 500, Oradea: Sillbermann József 527, Ucuris: Adler I. 530. 400 lejes persely: Dej: Rosenzweig Vilmos 480, Somcuta-mare: Lázár Lili 402, Oradea: Westfried és Paller 417, özv. Glück Henrikné 400. 300 lejes perselyek: Cluj dr. Neufeld Mihály 336, Polgári Tptár R.-T. 324, Deva: Fodor Ignác 300. Gurahonti: Pollacsek Ignác 340, Singer L.-né 334, Róth L.-né 320, Pollacsek S. 300, Ineu: Hauser A. és L. 310. Oradea: Ujlaky János 360, Kassher Salamon 352, Róna Armin 346, Prometheus R.-T. 315, Rippner Farkas 300, Sannicolaulmare: Goldschmied Mórítz 343, Surduc: Becker Henrikné 300, Targulmures: Deutsch és Braun 306, Mózes J. 303.

Perselyek: Acas: szept. ürit. 156. Baia: Guttmann L. 150, Nőé L. 200, Guttmann L. 150. Brasov: szept. üritést végezték Avia Rachel, Avia Sulamith és Ifj. Barisszia. Vágó A. 220, Goldstein S. 158, Róth L. 133, Farkas L. 125, Sole D., Sole I. 120—120, Eayedi 202, Herzog és Braun 166, Bernáth B. 110, Dr. Rosenfeld 105, Feiler, Einzig R., Sole D. 100—100, 39 kisebb 1696 (5056). Campanii de jos: márc. ürit. Schwartz F. 100, szept. ürit. Schwartz F. 150 (250). Careii: Reiter A., Mózes és Kertész 250—250, Román Király-szálló 120, Berger J.-né 100, 5 kisebb 263, Grünstein B. 221, Román Király-szálló 170, Schwartz L. 166, dr. Fehér F., Kaufmann L., Grünfeld M. 100—100, 7 kisebb 203 (2043). Chislaca: Márton A. 147.

Cluj: szeptemberi ürités: Kvuca Nescher: özv. Kohn Zs.-né 120, Löbli D. 112, Winkler M. 100, kisebbek 1221, Kvuca Pil: 47, kisebb 1172, Kvuca Daganja: 11 kisebb 340, Kvuca Dror: Kincs L. 159, 14 kisebb 438, Kvuca

J. 200, Krausz M. 164, Kardos J.-né 150, Győri L. 105, 8 kisebb 327 (1796). Janosfalau: Freiberg Sándorné 170. Lunca: Klein M. 230, 1 kisebb 60 (290). Marghita: Gelberger József ürit. 24 kisebb 700, Mercurea-niraj: Kertész Piroška 251, Miresul-mare: Izrael M. 220, Nasch Lipót költözésnél elvesztett perselyért 100, 6 kisebb 155 (475). Nadlac: Schaffer L.-né 210, Sternheim B.-né, Szűcs L.-né, Gross L.-né 200—200, Sternheim B. 123, Altmann J.-né 111, Friedmann J.-né, Sternheim F.-né, Hönig V.-né, dr. M-ssinger Gy.-né, özv. Stern. E. né, Weisz M.-né, Gábor L.-né, dr. Landesberg H.-né 100—100, dr. Hollós L.-né 163. Lehrer M.-né 135, 8 kisebb 330 (2972).

Oradea: a perselyüritést végezték Aviva Hadassza: 92 pers. Jehuda Barisszia 13, Bialik Barissza 126, Gottlieb Hermin 138, összesen 1422 perselyből, 52.741 lei. Vámos J. 248, Grünstein S. 285, Nussbaum S. 263, dr. Jónás E. 261, Spreng V. 250, Pallace kávéház 246, Klein S. 244, Rosenberg L. 237, dr. Frigyes L. 216, Weisz J. 215, Deutsch L. 203, dr. Weintann J., Oppenheim V., Klein V. 200—200, dr. Erdler M., 185, Lövine A. 170, Gerő Zs. 168, Izrael L. 168, London és Weiss 167, Klein M. 164, Grossmann D. 162, Büchler M.-né 162, Dávidovits J. 162, Stein L. 159, Fehér D.-né 150, Guttmann H.-né 150, Bruder J. 146, Néh. Kopperl S.-né, Klein P. 140, Madas J. 136, Borgos S. 135, Róth M. Utóda 131, Kraus S. 130, Berkovits M.-né 139, Pollacsek I. 128, Winkler M. 126, Nissel M. 124, Gottfried E. 120, Park Áruház 120, özv. Klein S. né, Kornweiss E. 180—180, özv. Weinberger L. né 166, Steiner V. 160, Weisz L. 150, özv. Steinfeld F.-né 144, Székely J. 140, Haldek V. 134, Kardos és Tsa. 122, Rippner F. 122, Rippner J.-né 121, Textil Centrala 120, dr. Markovits P. 120, Weissberger H.-né 110, Spornáth Zs., Frank M., Weisz L. 105—150, Rosenberg R. 102, Bognár és Szántó 119, Láng J., Oppenheim B. 118—118, özv. Fuchs A.-né 115, Goldstein V. 115, Jakobi I. 114, Brenner J. 111, Stark A. 110, Stejn S. Endre 110, Deutsch futár iroda 108, Stern D. 107, Horvát E. 106, Baumgarten M., Hartmann M.-né 105—105, Barkovits B. 104, Hillinger E. 103, Asztalos E. 102, Ziszovits J. 101, dr. Frieder J. 101, Steiner E.-né 101, Müller „Phönix“, Tobiás J., Weisz L., Spitzer & Lengyel, Eisenberger B., dr. Kohányi R., Spitzer M., dr. Markovits Ign., dr. Rác B., Wirzbaum S. né, Schlésinger & Comp., Pozány A., Meisner M.-né, Sándor J., Rippner M., Freiberg J., „Klotild“ füstékgyár. Stein B.-né Kálmán F. & Com., Ladner L., dr. Bok A., dr. Goldmann Á., dr. Váradi Ö. 100—100, 1721 kisebb. 35.825 lei.

(Folytatjuk.)

"PALLAS"

könyv- és lapterjesztő vállalat, Cluj, str. Rațiu A
(Kötő-utca)

A budapesti Színházi Élet

szenzációs előfizetési akciója:

Ha előfizet egy negyed évre 450 leiert és portóra küld 50 leit. Összesen tehát 500 leiert a következőkben részestül:

Egy negyed év alatt kap 13 számot à 40 lei.....	520 L
kap egy félevesi számot visszamenő- leg, 26 szám, à 40 lei.....	1040 L
kap 2 vastag kötet szenzációs re- gényt, à 120 lei.....	240 L
kap értékben.....	1800 L
fizet.....	500 L
Ajándékba kap.....	1300 L

értékű nagyszerű olvasmányt.

A Színházi Élet
minden száma

180 oldal

Külön Sport — Rejtvény — Divat — Mozi
Autó és Rádió ujság van benne és ezen-
kívül egy teljes színdarab minden számban.

Előfizetéseket felvesz a vezérképviselő:

"PALLAS"
könyv- és lapterjesztő
Strada Rațiu A) sz. (Kötő-u.)

Zsidóság
és gojság öröme

Az Ojság

A legjobb magyar nyelvű vicclap.
Megjelenik minden héten.

Egyes szám 15 lei.

Előfizetés

negyedévre 180 lei.

A legegánsabb és legszebb
folyóirat a

DIE DAME

Gazdag tartalom, gyönyörű képek,
divatlap melléklet.

Megjelenik kéthetenként

Negyedévre 350 lei.

A művelt olvasóközönség legnívósabb iro-
dalmi lapja a Budapesten megjelenő
gazdag multu

Nyugat

Megjelenik havonta kétszer.

Egyes szám ára 50 lei.

Negyedévre 250 lei.

Délelőtt az

Esti Kurir.

Este a

Magyar Hirlap

tájékoztatják legjobban a világ ese-
ményeiről.

★

Az Esti Kurir egyes szám 6 lei.
Előfizetés 1 óra..... 150 lei.

★

Magyar Hirlap egyes szám 8 lei.
Előfizetés 1 óra..... 200 lei.

Gyermekeknek!

Képes

Gyermekujtság

Megjelenik hetenként.

Egyes szám ára 6 lei.

Előfizetés

félévre 150 lei.

Legolcsóbb hetilap a magyarnyelvű

Panoráma

Egyes szám ára 20 lei.

Magyar Rádióujtság

Egyes szám ára 20 L. Előfizetés
negyedévre 220 lei.

Mindezeket a lapokat megveheti a legközelebbi ujságárusnál is

Legy

Nehéz ir
óta a közvé
minden mel
előttünk, ug
venni róla.
polgároknak
állam magas
hogy a tul
szállítsuk le
resztelések s

Es ha m
azért van,
hogy épen
a közvélem
séget tulaj
kombinációk
egyebek jele
ország nyu
vágyakozáso
landos vállal
kere semmil
zán nem tal
lyek a rend

Ha akad
ennek ellené
ugy ez csak
semmilyen i
Es épen ezé
széről a cen
az elszigetel
többibben b
lálni a kellő
összes kérdé
a közvélemé
nélkül tudj
ket és kísér

Biztosak
mány tényle
közvélemény
ről, az egész
szenzáció, m
adja meg ér
részleteit sz
mályba burk

Hogy ez
meg a helye
hogy a mest
atmoszférába
külföldi lap
bozzák s ez
országot, ho
földi lapok
hírekben reg
is tehetnek
hogy világos
kezésére állt
burkolódnak

Igy lesz
intézkedések
lyekre igazá
szágnak. A
lefolytatása
ményt a
Megigérte, k
kobzott irá
azt szétoszt
Sem az egy
A parlamen
zajlott, de a
ták meg a
elnök beszé
ehelyett csu
ritkozott.

A minis
mánya és p
akar eljárni
kor hozza